

datum	10-2-2025
portefeuillehouder	Jelmer Vierstra
contactpersoon	Rolf Schipper
fractie(s)	Inwonersbelangen
onderwerp	Raadsvoorstel (D/24/164664) Toetsingskader windenergie Reijerscop

Vraag

Volgens de grondwet van Nederland heeft de overheid een zorgplicht voor de gezondheid van de inwoners. Daar staat niet in dat de gezondheid van toekomstige inwoners belangrijker is dan die van de huidige inwoners. Het benadelen van de gezondheid van huidige inwoners door het te dicht bij woningen plaatsen van grote windturbines is dus niet grondwettelijk.

Is het benadelen van de gezondheid van (huidige) inwoners strijdig met de grondwet? Is het strijdig met de grondwet vanwege de onduidelijkheid rondom de gezondheidsschade die windmolens met zich meebrengen om op dit moment windmolens te vergunnen en plaatsen?

Antwoord

Het plaatsen van windturbines is niet strijdig met de grondwet.

Vraag

Het college stelt dat de eventueel strengere landelijke normen toegepast gaan worden in Woerden.

Kan dit, de landelijke normen laten nog op zich wachten (laatste nieuws: er is geen leverdatum meer voor gepland) en als de vergunning eenmaal verleend is kunnen er waarschijnlijk geen andere normen meer worden opgelegd?

Antwoord

Ja. Het college stelt dat eventuele strengere landelijke normen worden overgenomen vóór de vergunningverlening. Wanneer de landelijke normen niet op tijd (vóór vergunningverlening) worden vastgesteld, dan is het college bevoegd om de gemeentelijke normen te gebruiken zoals die zijn vastgesteld in het Toetsingskader. Het college zal deze normen dan vóór vergunningverlening nog nader onderbouwen. Dat is bij de windparken Rijnenburg (Utrecht) en Goyersbrug (Houten) ook gebeurd.

Vraag

In de pers is voor geluidsoverlast een “stopknop” aangekondigd; het gaat hier om het handhaven van het maximum momentaan geluid. Uit de beantwoording van de technische vragen van Progressief Woerden blijkt echter het volgende (#7):

“Als de Omgevingsdienst heeft vastgesteld dat de handhavingsnorm overschreden wordt, wordt een overleg met de windpark eigenaar(s) gevoerd om te bepalen hoe het probleem opgelost wordt. Soms kan hiervoor direct de betreffende windturbine worden stilgezet. Soms moet de windturbine nog even doordraaien om de oorzaak van het probleem te achterhalen. Wanneer de oorzaak bekend is, wordt de windturbine stilgezet, totdat het probleem verholpen is en het geluid voldoet aan de norm.”

Hoe lang is “even”. Is dat 3 minuten, 3 uur of 3 weken? Zeker als het probleem zich midden in de nacht voordoet, moet de windturbine binnen een paar minuten stil staan; de volgende ochtend is te laat want dan is er al een hele slapeloze nacht voorbij gegaan.

Antwoord

Dit is nu nog niet precies aan te geven. Het zal in elk geval niet dezelfde nacht zijn. De lokale normstelling zelf vergt eerst nog nadere uitwerking via lokale metingen. De ODRU kan hier nog geen uitspraken over doen. Wel is bekend dat er een etmaal lang geluid gemeten moet worden, waarbij het windturbinegeluid onderscheiden moet kunnen worden van ander achtergrondgeluid, zoals de snelweg.

Vraag

Handhaving wordt uitbesteed aan de Omgevingsdienst (nu ODRU) blijkens het antwoord op vraag #6 van Progressief Woerden:

“Als er in dat geluid een duidelijk voor de Omgevingsdienst waarneembare toon is vastgesteld, zou die jaargemiddelde norm nog maar 40 dB Lden worden. Dat is de wettelijke “toeslag” van 5 dB. De Omgevingsdienst moet dan toezien op de handhaving van die verlaagde norm en zal van de windparkeigenaar eisen dat het tonale geluid verholpen wordt.”

Vraag is of de gemeente nog wel de vinger aan de pols heeft; worden calamiteiten aan de gemeente gemeld? Wordt er maandelijks gerapporteerd? Zijn er maatregelen die de gemeente nog neemt of is ligt gehele uitvoering bij de Omgevingsdienst? Zo ja is dan van tevoren door de gemeente een pakket van eisen voor de uitvoering aan de Omgevingsdienst opgelegd?

Antwoord

De gemeente is opdrachtgever van de omgevingsdienst (ODRU) in deze. De ODRU zal in een dergelijk geval direct melding maken bij de gemeente. De ODRU stelt dan maatregelen voor in lijn met de geldende regelgeving.

Vraag

Uit het ontwerp Toetsingskader: “Normgrens en afstand waarop aan de norm moet worden voldaan, worden door het bevoegd gezag gesteld op basis van het akoestisch onderzoek dat, als onderdeel van het projectMER, door de initiatiefnemer wordt ingediend bij de omgevingsvergunningsaanvraag. Dit kan gezien worden als een vorm van nulmeting.”

Een intrigerende regel. De (voorgestelde) norm is Lden=45dB op de gevel van woningen, dus de handhavingsslijn moet eenvoudig de verbindingsslijn zijn tussen de woninggevels.

Waarom hangt de “normgrens en afstand” af van akoestisch onderzoek door de initiatiefnemer? En hoe zien dan eventuele alternatieven er uit?

Antwoord

Het college zal dit nader uitwerken. Voor die uitwerking wordt gebruik gemaakt van de lokale normstelling voor momentaan geluid in de vergunningverlening van windpark Rijnenburg-Reijerscop.

Vraag

Uit de lijst van begrippen bij het ontwerp Toetsingskader: “Leden van een energiecoöperatie hebben zeggenschap over de besluitvorming binnen het project indien de energiecoöperatie een aandeel heeft in het windpark.”

Gezien de focus van lokale initiatiefnemers op de business case, met een blinde vlek voor de effecten op de inwoners zoals bleek tijdens de insprekavond. Gezondheid en welbevinden wordt door de initiatiefnemer niet in aanmerking genomen, uitsluitend en alleen financieel resultaat. Er wordt wel een bijdrage in een Omgevingsfonds gestort maar is ook verplicht voor niet-lokale initiatiefnemers.

Wat houdt zeggenschap in; is dat alleen financieel of gaat dat ook over de overlast voor inwoners? Als het alleen financieel is, wat is lokaal eigendom dan eigenlijk waard boven willekeurig eigendom?

Antwoord

Met lokale zeggenschap wordt bedoeld dat lokale partijen deel uitmaken van de ontwikkelBV van het windpark. Daarmee hebben lokale partijen direct invloed op keuzes die worden gemaakt bij de bouw en de exploitatie van het windpark. Daarbij horen keuzes over de mate van overlast die toelaatbaar is, eventueel stilzetten van windturbines in bepaalde situaties, en verdeling van financiële opbrengsten voor de lokale omgeving. Dat laatste kan middels een omwonendenregeling, een sociale grondvergoeding en een omgevingsfonds.

Vraag

De wieken van een grote windturbine – bij de laatste versies al minimaal 75 meter lang – zijn van kunststof en een belangrijke component is bisfenol A. In vrije vorm is dat een zeer giftige stof, maar in kunststoffen is het vaak gebonden. Bijvoorbeeld in een drinkflesje voor baby's is alle bisfenol A gebonden en dus onschadelijk in gebruik. In turbinewieken daarentegen is 30% van het bisfenol A ongebonden, om reden van een buigzamer wijk. Zou alle bisfenol gebonden zijn dan wordt de wijk te onbuigzaam en kan dan breken in harde wind.

Na enige jaren gebruik begint de wijk te slijten, door erosie maar ook bijvoorbeeld aanvaringen met vogels waardoor er gaten in komen. Het vrije bisfenol A kan dan uit de wijk in het milieu terecht komen. Aanzienlijk gevaarlijker dan een babyflesje dus.

Hoe is rekening gehouden met de schade voor het milieu dat veroorzaakt wordt door het ongebonden deel bisfenol A?

Antwoord

Royal Haskoning DHV heeft recent onderzoek gedaan naar de risico's van Bisfenol A als gevolg van windturbines. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de provincie Flevoland (<https://stateninformatie.flevoland.nl/Documenten/DOCUVITP-3341055-v5-Mededeling-m-b-t-Motie-Windmolens-en-Bisfenol-A.PDF>). Voor het onderzoek is een uitgebreide lijst aan literatuur en onderzoeken geraadpleegd, waaronder van het RIVM. Royal Haskoning DHV concludeert dat de emissies van Bisfenol A uit windturbines marginaal zijn ten opzichte van andere bronnen zoals verkeer, industrie en landbouw. En dat er geen sprake van risico's voor de gezondheid als gevolg van het gebruik van Bisfenol A bij windturbines.

Vraag

Voor effecten op de gezondheid wijst de gemeente naar de WHO en de verwachte (nieuwe) landelijke Nederlandse normen. Beide zijn NIET gebaseerd op goed direct onderzoek naar de gezondheid (voor wat de betreft de landelijke normen blijft "plaatsingsruimte" een belangrijke rol spelen).

Er wordt een poging gedaan om te komen tot normen, maar die van Nivel bijvoorbeeld is zwaar onder de maat; zie hier wat Diederik Gommers er over schrijft: "Ook het bekende Nivel onderzoek in 2023 is niet juist opgezet en kwalitatief uiterst zwak. Door beperkte opzet, een te grote spreiding in slapeloosheid over de verschillende controlegroepen (15% en 40% hitratio), er slechts de vier cijfers i.p.v. de volledige postcode werden gebruikt (waardoor juiste schatting van de afstand tot windturbines niet mogelijk was), er gewerkt werd met een algemene registratiecode voor slapeloosheid die achteraf uit het landelijke huisartssoftware systeem werd opgehaald (waarin onmogelijk was om slapeloosheid te scoren in relatie met windturbine), en omdat Lden en deze registratiecode geen causale relatie kent, is het onjuist te concluderen dat er geen gezondheidseffect is van windturbines op de omwonenden. Het is betreurenswaardig dat deze onderzoekers niet inzagen dat hun aanpak zinloos was en dat het rapport meer lijkt te worden gedreven door politieke (wens) moitieven van de opdrachtgever dan door wetenschappelijke integriteit. Het had niet in deze vorm gepresenteerd mogen worden."

Zonder verder geneeskundig gezondheidsonderzoek wordt er in Nederland van uit gegaan dat "minder woningen op een bepaalde afstand" beter is dan méér woningen – prima, maar dan kan het probleem voor veel woningen nog steeds zeer ernstig zijn.

En, zoals ook Gommers vermeldt, bij 45 dB valt niet 10% maar 30% van de omwonenden in de categorie "zeer ernstig gehinderd".

Opmerking: (betere) geluidsisolatie van de woning zou maar ten dele een oplossing kunnen zijn want dan kun je nog steeds niet buiten op je terras zonder overlast een kopje koffie drinken of zonder overlast in de tuin werken.

Wat is de juridische onderbouwing van de norm van windturbines tot woningen die in het toetsingskader zijn opgenomen? (Die immers stand moet houden bij de Raad van State).

Antwoord

Het is in eerste instantie aan het Rijk om met goed onderbouwde normstelling voor windturbines te komen. Gebeurt dat niet vóór vergunningverlening, dan zal het college zorgen voor een gedegen juridische onderbouwing van de eigen normen uit het Toetsingskader.

Vraag

In de presentatie donderdagavond werd gezegd dat het goed zou zijn om meer dan 44 GWh, de limiet van de bandbreedte uit het in 2021 door de Raad besloten afwegingskader, op te wekken. Daarvoor werden verschillende redenen gepresenteerd:

Waarschijnlijk aanvullend zonnevelden nodig. Reactie: Zeker, de 50% zon uit het afwegingskader is nog niet bereikt dus moeten er meer zonevelden komen, niet in de plaats daarvan meer wind want de verhouding is vastgesteld/besloten op 50-50.

Nieuwe opgave na 2030 kan leiden tot extra windturbines. Reactie: Zeker, maar in het afwegingskader is besloten om dan naar andere zoekgebieden te kijken. Als dat dan niet meer gedaan wordt maar rücksichtsloos alles in Reijerscop wordt neergezet is Harmelen nog meer het wingewest van Woerden.

Beperkte opbrengsten voor omgeving en wensen uit toetsingskader. Reactie: niks beperkt, maar zoals eerder besloten. Hier komt ook weer de tunnelvisie op alleen geld naar voren.

Provincie eist hogere opwek en kan ingrijpen. Reactie: waar staat dat in de brief van de provincie (bijlage 5 bij het raadsvoorstel) op Woerden gericht is? En als dat zo geweest zou zijn, dan is het nog zo dat de brief dateert op 17 september 2024 en spreekt over "In gebieden in gemeenten die op basis van raadsbesluiten aan het einde van het jaar voldoende concrete plannen voor windenergie hebben en daarbij ook de ruimtelijke mogelijkheden van de gemeente benut hebben, zullen aan het einde van het jaar geen projectbesluitprocedures vervolgd worden." De enige projectbesluiten van de provincie die tot op heden genomen zijn, zijn die in Stichtse Vecht en Oudewater/Montfoort en dus niet in Woerden. Overigens heeft de provincie het over onbenutte gebieden, dat zijn dan enkele van de 27 provinciale mogelijkheden en die liggen in Woerden buiten Reijerscop.

Er wordt in de presentatie ook gesteld: "Als de raad besluit meer windenergie op te wekken: Nooit meer dan 5 windturbines." Heel bijzonder want in dezelfde alinea waarin wordt voorgesteld het eerder genomen besluit tot maximaal 44 GWh te wijzigen, wordt gesteld dat maximaal 5 windturbines wél geldig zal blijven. Ongeloofwaardig!

Opmerking: De vraag is of er überhaupt wel meer zouden passen. De vuistregel voor de afstand tussen windturbines is 5x de rotordiameter en bij een windturbine met tiphoogte 231 m is de rotordiameter 162 m (opgave: Pure Energie). De windturbines moeten dan 5x162 oftewel zo'n 800 m van elkaar staan. En volgens de figuur in de presentatie is de technische ruimte in Reijerscop maximaal (bij tiphoogte 215 m) 3,2 km lang dus daar zouden er net 5 met tiphoogte 231 m in kunnen passen – nooit meer! Dat apart door de Raad te laten besluiten is een aanfluiting.

Klopt het dat er in het raadsvoorstel van 2021 en toetsingskader aangegeven is dat voor meer opwek naar andere gebieden dan Reijerscop gekeken wordt? Klopt het dat provincie Utrecht niet aangegeven heeft om in te grijpen voor hogere opwek richting gemeente Woerden?

Antwoord

In het raadsbesluit van 2021 is het college gevraagd om twee mogelijke zoekgebieden voor windenergie tegen elkaar af te wegen: Barwoutswaarder en Reijerscop. Het college heeft dat gedaan en voorgesteld om Reijerscop aan te wijzen. In 2023 heeft de gemeenteraad de Reijerscop aangewezen als enige locatie voor windenergie.

Voor zonnevelden heeft de raad in 2021 besloten dat Reijerscop, Barwoutswaarder en langs snelweg & spoor geschikt zijn, en heeft ze die laatste categorie direct opengesteld voor aanvragen. In 2023 heeft de raad ook Barwoutswaarder opengesteld voor aanvragen. Daarbij is de raad gevraagd om in 2025, indien nodig, inzichtelijk te maken op welke andere locaties het totaal aantal hectares grootschalig zon kan worden gerealiseerd. En dat dit kan resulteren in het openstellen van Reijerscop voor grootschalig zon. (D/22/080193)

Inmiddels heeft de provincie een nieuwe brief gestuurd naar het college (D/25/169728). Daarin heeft ze aangegeven dat de vier gemeenten Woerden, Montfoort, Lopik en Vijfheerenlanden samen 270 GWh/jaar aan windenergie dienen bij te dragen in de U16. De provincie laat het dus aan deze vier gemeenten om onderling te

bepalen welke bijdragen ze elk leveren aan deze minimum opbrengst. Doen ze dat niet tijdig, dan kan de provincie halverwege 2025 besluiten om projectbesluiten te nemen op nader te bepalen locaties binnen deze vier gemeenten om daar extra windturbines mogelijk te maken.

Vraag

Hoe kan in het afwegingskader afgedwongen worden dat de stilste variant geplaatst moet worden?

Antwoord

Het Afwegingskader is reeds in 2021 vastgesteld. Daarin zijn afspraken gemaakt over de maximale hoeveelheid geluid op de gevel van woningen. Het college stelt met het Toetsingskader voor om daar aan vast te houden. Het afdwingen van het plaatsen van de stilste variant windturbine is in theorie wel mogelijk, maar dat levert een aanzienlijke beperking op van het aantal mogelijke turbines waaruit een initiatiefnemer kan kiezen.

Vraag

Tijdens de insprekavond op 30 januari zijn uitkomsten van een WOO-verzoek gedeeld. Het volgende is gepresenteerd.

- NB Alleen voor intern gebruik door Jelmer Vierstra.
- Met name het aantal woningen in de nabije omgeving is bij Reijerscop aanzienlijk lager dan in Barwoutswaarder.
- Het college leek het dan ook onwaarschijnlijk dat er uit een participatietraject met inwoners nog een andere uitkomst zou komen.
- En het college vindt het belangrijk dat als we inwoners vragen om mee te denken, dat we wel de ruimte kunnen bieden om ook iets met die inbreng te doen. Als de uitkomst van tevoren eigenlijk al duidelijk is, is het de vraag of het nog `eerlijk` is om mensen te vragen te participeren. Hoezeer we ook begrijpen dat dit, de uitkomst medegedeeld krijgen, ook zuur voelt

Klopt het dat deze informatie alleen gedeeld is met Wethouder Vierstra?

Antwoord

Deze informatie is aanvankelijk alleen gedeeld met wethouder Vierstra, maar is later openbaar gemaakt. Het is terug te vinden in de Gebiedsvergelijking voor grootschalige windenergie (D/22/080546) zoals deze aan de Raad is gestuurd, onder het punt 'Participatie en draagvlak': "Afstand tot woonkernen: Een breed gedeelde opvatting onder bewoners is het verzoek om windturbines zo ver mogelijk van de kernen af te plaatsen; Gebiedsvergelijking: dit is beter te realiseren in Reijerscop waar de dichtbebouwde kernen van o.a. Harmelen op meer dan 1200 meter afstand liggen. In Barwoutswaarder ligt de wijk Molenvliet op minder dan 1200 meter afstand. Dit geldt eveneens voor de kernen Nieuwerbrug en Waarder (gemeente Bodegraven-Reeuwijk)."

Daarnaast heeft het college de voor- en nadelen van een aanvullend participatietraject ook toegelicht in het raadsvoorstel Gebiedskeuze voor grootschalige windenergie (D/22/078263): "Het college stelt voor om zeer terughoudend te zijn met het vragen welk zoekgebied de voorkeur heeft. Dit nodigt uit tot het wijzen naar elkaar vanuit beide gebieden, met alle bijkomende spanningen van dien. Het is bovendien de vraag of dit inzichten biedt die de raad verder helpen bij de keuze voor een zoekgebied."

Vraag

Hoe is bepaald dat het aantal woningen in de nabije omgeving bij Reijerscop aanzienlijk lager zou zijn dan in Barwoutswaarder? Zie ook de volgende vraag "Afstanden woningen – windturbines Barwoutswaarder".

Antwoord

Zie het antwoord op de volgende vraag.

Vraag

Tijdens de insprekavond op 30 januari zijn kaarten gedeeld met de afstanden van mogelijke windturbines in Barwoutswaarder tot woningen. In een straal van 1 kilometer staan veel minder woningen dan in het zoekgebied Reijerscop met een straal van 500 meter.

Klopt het dat het aantal woningen met afstand van 500 meter van windturbines in Barwoutswaarder velen malen kleiner is dan in Reijerscop?

Antwoord

Nee, zie de onderstaande kaarten uit de Gebiedsvergelijking voor grootschalige windenergie (D/22/080546). In de Barwoutswaarder én Reijerscop was het geschatte aantal woningen op 500 meter beide nul.

Aantal woningen binnen 800 meter:

-Barwoutswaarder: 31

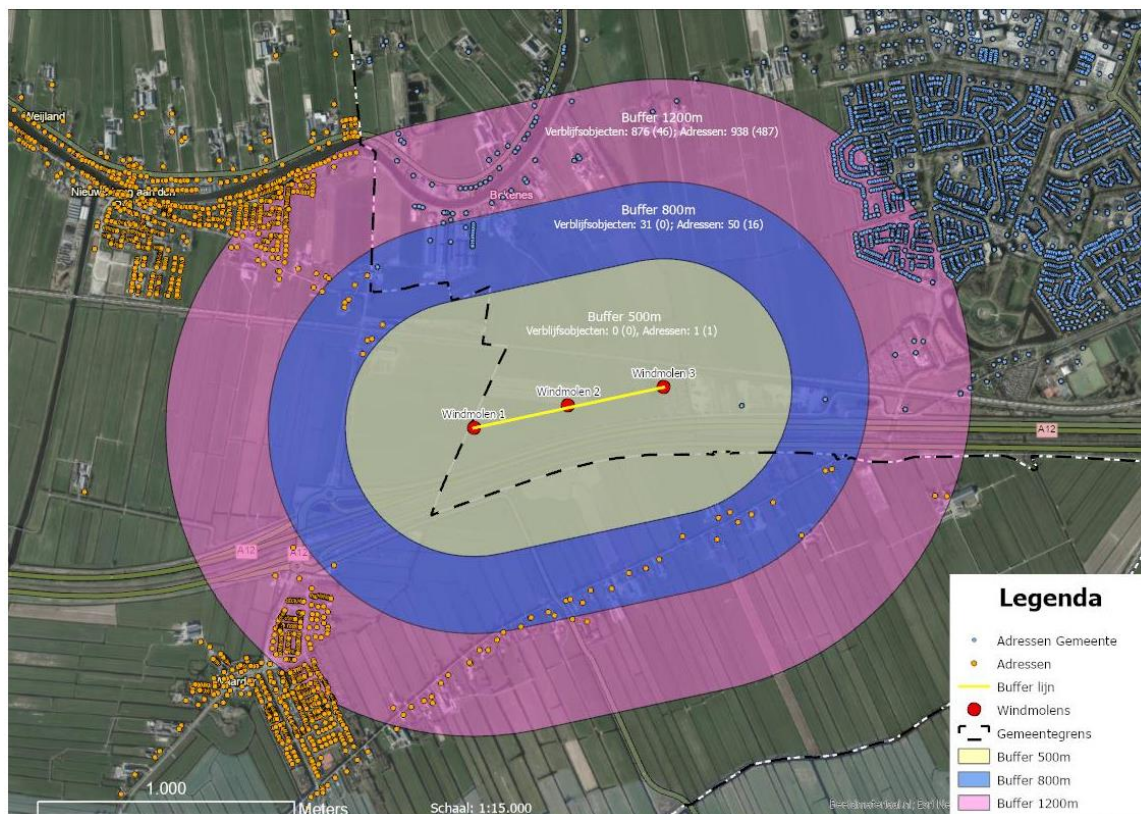
-Reijerscop: 30

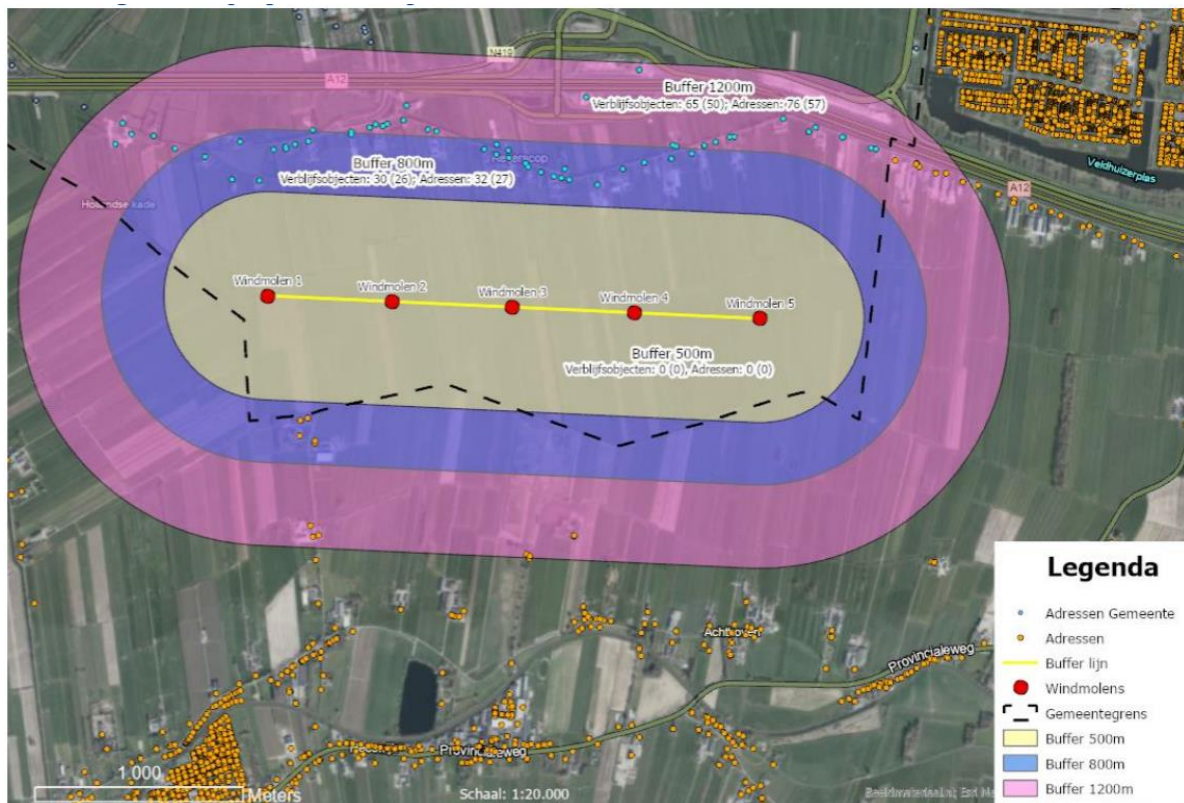
Aantal woningen binnen 1200 meter:

-Barwoutswaarder: 876

-Reijerscop: 65

*Belangrijk om aan te geven: in de getoonde kaart van Reijerscop is nog geen rekening gehouden met een gunstige opstelling ten opzichte van woningen. Wanneer dit wel gedaan wordt, door een knik in de opstelling, ligt het aantal woningen in de Reijerscop op 800 meter en 1200 meter nog lager.

Vraag

Wat zijn het aantal woningen voor locatie Barwoutswaarder met een afstand van 500 meter tot windmolens en wat is het aantal voor Reijerscop?

Antwoord

Zie bovenstaande beantwoording.

Vraag

En dat als er zelfs 1000 meter gehanteerd wordt in Barwoutswaarder dit kleiner is dan als je 500 meter hanteert in Reijerscop? Ook hier wat zijn de aantallen voor 1.000 meter afstand voor lokatie Barwoutswaarder en wat is het aantal in Reijerscop?

Antwoord

Zoals aangegeven is het aantal woningen in Reijerscop op 500 meter nul.

Als uitgangspunten zijn de volgende vuistregels uit het Afwegingskader 2021 gehanteerd:

- afstand tot woonkernen ten minste 800 m;
- afstand tot individuele woningen ten minste 500 m.

Aanvullend is bij de gebiedsvergelijking het aantal woningen binnen de 1200 meter meegenomen.

Vraag

Als er nauwelijks tot geen woningen op afstand van 500 meter tot de windmolens zijn bij locatie Barwoutswaarder, waarom is deze dan afgefallen? Zie ook de vragen hiervoor.
Vanwege de hoeveelheid woningen binnen de 1200 meter afstand.

Antwoord

Zie bovenstaande beantwoording.

Vraag

Kunnen de windmolens binnen het toetsingskader geplaatst worden in Reijerscop als de wettelijke afstand van windmolens tot woningen minimaal 4 maal de tip hoogte wordt?

Antwoord

Op zich is dat mogelijk. Maar dan wordt het aantal mogelijke opstellingen wel sterk beperkt. Ook is het de vraag of de windturbines dan qua hoogte nog kunnen aansluiten bij het windpark Rijnenburg.